

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan pdf).

Viite:

Lauhanen, R. 2020. Tutkimus voi tukea päätöksentekoa. Ilkka-Pohjalainen
27.10.2020, 19.

Tutkimus voi tukea päätöksentekoa

Puheenvuoro

Lokakuun puolivälin mielenkiintoinen kasvomaskikeskustelu edusti tutkimustahon ja päätöksentekijän välistä vuoropuhelua osana kansallisia koronaviruksen torjuntatalkoita. Vakava asia koskee kansalaisten terveyttä, mutta myös yhteiskunnan toimivuutta.

Metsäprofessori Jyrki Kankaan mukaan tutkijat tuottavat uutta puolueetonta tietoa, ja käytäntö tekee päätökset.

Haasteita tulee kuitenkin silloin, kun tutkimustulos voi vaikuttaa jonkin yksittäisen tahon talouteen tai elinympäristöön. Tällöin tutkimustuloksia saatetaan eri tavoin yrittää mitätöidä.

Jos taas asiasta ei ole tutkimustietoa, voidaan päätöksentekijöiltä kysyä aiheesta vankkoja tieteellisiä näyttöjä.

Kerran tutkimustuloksemme eivät miellyttäneet erästä käyttäjän metsätoimijaa. Pyysimmekin metsänhoitajaa tekemään tuloksemme kumoavan tutkimuksen Metsätieteen Aikakauskirjaan. Eipä ole pyydettyä julkaisua näkynyt.

Tälläkin hetkellä tuloksemme ovat edelleen päteviä ja tiedeyhteisön hyväksymiä.

Maailmassa vallitsee tieteenteon vapaus. Tutkimusta voi tehdä vapaasti, kunhan täyttää tieteenteon kriteerit.

Tutkimuksessa tieto on perusteltu tosi uskomus tai mitattu totuus. Esimerkiksi kyselyä tekevä tutkija uskoo vastaajan olevan 50-60-vuotias vastaajan valitsemman vaihtoehdon perusteella.

Risto Lauhanen

SeAMKin erityisasiantuntija ja Helsingin yliopiston dosentti

Tutkimukselle on tyypillistä puolueettomuus, tietty tutkimusmenetelmä ja tulosten julkisuus.

Tutkimukselle on tyypillistä puolueettomuus, tietty tutkimusmenetelmä ja tulosten julkisuus. Lisäksi tutkimuksen on oltava toistettavissa tutkimusraportin perusteella.

Tutkimustulos on sekin, jos tulosta ei tule, jolloin tutkimushypoteesi eli ennako-odotus ei toteudu.

Tutkijan on aina hyvä kriittisesti todeta, että tulokset pätevät tutkimuksen aineistolla, menetelmillä ja rajoitteilla. Tieteeseen kuuluu, että ajan ollen tiede kehittyy ja uusi tutkimustulos voi korvata vanhan.

Tutkimusetiikka on tärkeä asia ja tutkijoiden kuuluu noudattaa hyvän tieteellisen käytännön ohjeita.

Sotatoimia koskevaa tutkimusta ja kehittämistoimintaa voidaan tarkastella myös eettisessä mielessä. Ensimmäiset ydinpommit olivat ikävä asia.

Kun 1980-luvulla operoin maastossa alkuaan Vietnamin sotaan kehitetyn radion sekä uudentyyppisen suomalaisen tekstisanelulaitteen eli Sanlan ääressä, niin nykyään huomaan matkapuhelinten ja tekstiviestien palvelevan siviilielämän tarpeita.

Osasta sotatieteen sovelluksista onkin tullut hyviä siviilielämän työkaluja.

Neuvostoliitossa ja Hitlerin Saksassa tiede palveli poliittista järjestelmää, joka nujersi toisinajattelijat.

Nykytieteen etiikassa voidaan keskustella samasta ilmiöstä. Jos oman alansa suojeleaktiivisti tekisi väitöskirjaa sikojen hyvinvoinnista maataloilla tai metsien hakkuisista, voitaneen eettisesti keskustella tutkijan tarkoituksista oman asiansa edistämiseksi?

Yliopistoilla, ammattikorkeakouluilla ja tutkimuslaitoksilla on oikeus tiedottaa vapaasti tutkimustuloksista.

Jos joku ulkopuolinen taho haluaa ottaa tiedetalojen viestintän haltuunsa, mentäisiin pahasti metsään.

Erikoista on myös se, kun joku taho tarjoutuu tiedottamaan tutkimustuloksista maksua vastaan, jotta tutkimusryhmä saisi laajaa näkyvyyttä.

Kun tutkija kirjoittaa tuloksistaan, vastuu ei ole vain lukijalla. Kun toimittaja uutisoi tutkijan tutkimustuloksista, vastuu ei jää vain tutkijalle. Tutkijat siis tuottavat puolueetonta tietoa. Poliitikot ja muut päätöksentekijät voivat käyttää tuotettua tietoa - tai olla sitä käyttämättä.